

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanı Alparslan BAYRAKTAR** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **12.12.2024**

İskender

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ve Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ) verilerine göre doğal gazda yüzde 98, petrolde yüzde 92.8, kömürde yüzde 96, elektrik enerjisi için yakıt kullanımında ise yüzde 85 oranda dışa bağımlı bir ülke haline getirildik.

Doğalgazda en büyük bağımlılık Rusyaya iken petrolde sırasıyla Irak, Rusya ve Kazakistan'a bağımlıyız. Elektrik ithalatında Bulgaristan, Yunanistan hatta Gürcistan'a bağımlıyız. Kömür ithalatında Kolombiya, Güney Afrika, Avusturalya ve ABD' ye bağımlıyız.

Bakanlığınızı yaptığınız AKP İktidarının enerji politikaları bir yandan ülkemizin enerjide dışarıya bağımlılığını artırırken, iş cinayetlerine, halkın maliyetine katlanamadığı enerji piyasasındaki yüksek zamlara, ödenemeyen elektrik ve doğalgaz faturalarına, enerji krizine, üretici köylülerin tarlasını sulamak için elektrik kullanamamasına, özelleştirilmiş enerji nakil hatlarından kaynaklı orman yangınlarına neden oluyor.

2000 yılından 2020 yılına kadar Ciner grubuna verilen Çayırhan Linyit Madeni ve santrali 4 yıldır tekrar devletin elindeyken Hazine Ve Maliye Bakanlığı tarafından 4 Aralık 2024 tarihinde varlık satışı yolu ile ihaleye çıkarılacağı ilan edildi. Ciner grubunun 20 yıl boyunca bir çivi çakmadığı kurumlar 4 yıl içinde bakım ve onarımları kamu kaynakları tarafından yapılarak Enerji tekellerine sunulmuşken, Çayırhan Termik Santrali ile Çayırhan Linyit İşletmesinin taşınır ve taşınmazları ile özelleştirmesine karşı Türkiye Maden İş ve Tes-iş üyesi işçilerin mücadelesi sonucunda ihale tarihi 3 ay (4 Mart 2025) ertelendi. Mihaliççik'ta Doruk Madencilik' te çalışan işçilerin varlık satışının faturasını iş cinayetleri, ödenmeyen maaşlar, tazminatlar, ağır ve insanlık dışı çalışma koşulları ile ödediğini iyi bilen Çayırhan maden ve termik santrali işçileri özelleştirmeye karşı mücadelede kararlılar.

Bu bağlamda;

1- Özelleştirme kapsam ve programına alınmasına karar verilen Ankara Nallıhan İlçesi'ndeki taşınır ve taşınmazlar şöyle:
EÜAŞ'a ait Çayırhan termik Santrali'nin kullanımındaki taşınmazlar,
Çayırhan Linyit İşletmesi'nin kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazlar,
EÜAŞ adına kayıtlı 23405 ve 30963 numaralı ruhsatlar ve bu ruhsatların kapsadığı maden sahaları,
Uluköy ve Karaköy mahallelerinde bulunan taşınmazlar...

Kamu mülkü olan Çayırhan linyit madeni ve termik santralinin kurulu arazileri ve lojmanları ile birlikte satılmasında ne gibi bir kamu yararı vardır?

2- Çayırhan Termik Santrali Türkiye'nin 38'inci, Ankara'nın ise 2'nci büyük enerji santrali konumundadır. Santral, sadece konut elektrik tüketimi dikkate alındığında bile 1 milyon 200 bin konutun elektrik ihtiyacını karşılayacak üretim yapmaktadır. Yıllık 5 milyar kilowatt saat üretim miktarı ile özelleştirilmiş termik santraller içinde nüfusun enerji ihtiyacını karşılamakta önemli bir paya sahiptir. Kurulu gücü 620 megavat olan santralin özelleştirilmesi halinde TMMOB Maden Mühendisleri Odasının raporuna göre kamunun elektrik üretimi kurulu gücündeki payı yüzde yirmiye gerileyecektir.

Çayırhan Linyit Madeninde ise Türkiye'nin en modern teknolojiye sahip tam mekanize geri dönümlü uzun ayak yer altı işleme yılda 5 milyon ton kömür üretilmektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı olarak ülkemiz için böylesine önemli 2 enerji kaynağı olan Çayırhan Linyit madeni ve maden yönünden oldukça zengin bu bölgede kurulu santralin satışını neden engellemiyorsunuz? Bu memlekete ve halka karşı sorumluluk duyan her vatandaş satışa karşı çıkarken, TİMİS ve TES-İŞ sendikalarıyla yaptığınız görüşmede satışın yapılmaması yönündeki taleplerine neden olumsuz cevap verdiniz?

3- 2000 Yılında Cinerler'e satılan Çayırhan linyit madeni ve termik santrali neden 2020 de tekrar KİAŞ bünyesine alınmıştır? Yeniden satışa çıkarıldığı 2024 yılına kadar geçen süre zarfında yeni enerji tekellerinin hizmetine sunmak için söz konusu kurumlara halkın bütçesinden kaç milyon lira tutarında iyileştirme yapılmıştır? Cinerler 20 yıllık talan sürecinde onlarca iş cinayeti ve iş kazalarının yaşandığı maden ve santrale hiç yatırım yapmış mıdır? Cinerlerin 20 yılda memleket kaynaklarına verdiği zararın tutarı nedir? Bakanlığınız bunun tespiti ve tazmini yoluna gitmiş midir?

4-Sıkça sarf ettiğiniz üzere "enerjide bağımsızlık, milli enerji, Türkiye yüzyılı, Allah korkusu" sözleri halkın gözünü boyamaktan öte bir anlam ifade ediyor mu? Geçici teminat bedeli Çayırhan madeni ve santrali için 150 milyon olarak belirlenmiştir. Geçici teminat bedelinin, ihale bedelinin yüzde 10'u kadar olması gerekliliği üzerinden bakılırsa bu önemli kurumlar 1,5-2 milyara peşkeş mi çekilecektir?

5-Bu özelleştirmelerin maliyeti başta elektrik ve su bedellerinin artışı ve can güvenliğinin hiçe sayılmasıyla emekçilerin sırtına yıkılacaktır. Çayırhan'da maden ve santralde çalışan 3000'e yakın işçinin işinden ekmeğinden olması, aileleri ile birlikte yararlandıkları lojmanlardan çıkarılması, alınmayan önlemler ve denetimsizlik sonucu yeni iş cinayetlerinin kucağına atılıyor olmaları Bakanlığınız tarafından neden gözetilmemektedir?

6- Gerek bakanlığınız döneminde gerekse de AKP iktidarı boyunca kaç maden, kaç santral özelleştirilmiştir? Bunların satış yöntemleri nelerdir? Bunlar hangi tutarlar karşılığında satılmıştır? Neredeyse 1 yıllık karlarının karşılığında haraç mezat satılan kurumların ihale bedelleri tahsil edilebilmiş midir? Edilmeyenler hangileridir? Bakanlığınızın bir takibi var mıdır?

7-Bugüne kadar enerji alanında yapılan özelleştirmeler sonucunda ülkemizin ve halkın 1 liralık yararı olmuş mudur? Yürüttüğünüz bakanlık görevinin bir kamu gücü olarak halk yararına yürütüldüğünü söyleyebilir misiniz?

8-2002'den bugüne kadar yapılan özelleştirmelerden elde edilen tutar 63 milyar dolardır. Bu özelleştirme gelirleri nereye aktarılmıştır? Ne asgari ücretliler, ne emekliler ne de elektrik, doğalgaz, kömür tüketicileri bu özelleştirmelerden bir fayda görmediği gibi ağır bedeller ödemektedirler. Bu satışların amacı enerji tekellerine kamu kaynaklarını peşkeş çekmek midir?

9- Özelleştirme politikaları sonucunda enerji piyasasındaki yüksek zamlar nedeniyle elektrik, doğalgaz ve su faturalarını ödeyemeyen kaç vatandaş, tarlasını işleyemeyen kaç üretici köylü vardır?

10- Özelleştirilmiş enerji nakil hatlarından kaynaklı ülkede yaşanan orman yangını sayısı kaçtır? Zarar gören tarım arazisi ya da yeşil alan toplam kaç hektardır? Bu yangın ve yıkımlara neden olan enerji tekelleri için bakanlığınızın bir denetimi ve yaptırımı var mıdır? Ülkenin talan olan kaynaklarının geri dönüşü mümkün müdür?